

Dospělý čáp černý přinášející potravu již odrostlým mláďatům. Foto Karel Brož.

Čtyřicet let sledování hnízdišť čápů černých

Pavla Tájková a Milan Vojtěch

Je to teprve 40 let, co čáp černý začal osidlovat naše hluboké Slavkovské lesy. Tento vznešený krasavec v černém fraku hned vzbudil pozornost místních příznivců přírody. Ti neváhali strávit celé dny blouděním po rozsáhlých lesích v touze nalézt jeho dobře ukryté hnízdo. Následně budovali pozorovatelný ve stromových výškách, kde nehnutě od brzkých hodin vyčkávali, aby se jim poštěstilo sledovat a fotografovat nerušené chování čapí rodiny. Když pak dvakrát denně přiletěli čapí rodiče ke krmení, to byl zážitek!

První hnízdo bylo nalezeno v roce 1983 poblíž lesního komplexu u Pateráku. Od té doby bylo pravidelně sledováno a postupně přibývala i další – zejména pak v okolí Nové Vsi a Pramenů. V letech 2004–2011 jsme ve Slavkovském lese každoročně věděli o obsazených 4–5 hnízdech, ze kterých se líhlo až 14 mladých. Postupně přibývání hnízdišť vystřídala stagnace a od roku 2013 pokles. Podobný trend byl pozorován po celé ČR. Pravděpodobně je na vině vysychání lesních pramenišť, vodotečí a mokřadů, kde čápi loví svoji hlavní potravu – ryby a obojživelníky. Nedostatek

údajů o hnízdech čápů černých je však jistě také odrazem sporého času věnovaného toulání přírodou osvobozeného od cest. Zvyklosti pohybu lidí v přírodě obecně se zásadně mění. Ačkoliv je čapí hnízdo poměrně velké, jeho nalezení vyžaduje značnou dávku všímavosti, zkušenosti, ale i štěstí.

Čápi jsou dálkovými cestovateli a jejich početnost tak mohou ovlivňovat také změny na zimovištích a tahových zastávkách. Díky kroužkování víme, že „naši“ čápi létají převážně západní cestou přes Gibraltar, překonávají Saharu a zimují v západní Africe. Při cestách na zimoviště a zpět tak překonávají pozoruhodných 10 000 km! Například „náš“ čáp 63W9 byl ornitology opakovaně zaznamenáván po dobu pěti let na významné tahové zastávce v rozsáhlých mokřadech Lac du Temple ve Francii.

Největší slávu v Čechách čápi černí zažívali v letech 1995–2005 díky projektu Africká odysea, který v přímém přenosu umožňoval sledovat jejich cesty. Od těch dob se zdá, že se čápi znovu navrátili do hustých lesů a močálů, skryti očím běžných pozorovatelů. ■